руска-амерыканскія гістарычна-культурныя ўзаемадачыненні» (кн. 5, 1995). Надрукаваны матэрыялы II Міжнар. кангрэса беларусістаў у Мінску «Беларусь паміж Усходам і Захадам» (кн. 6, ч. 1—2, 1997), мінскіх міжнар. навук. канферэнцый «Беларуска-нямецкае грамадска-культурнае ўзаемадзеянне: гісторыя, сучаснасць, перспектывы» (кн. 7, 1996), «Беларусь—Расія—Японія: Матэрыялы Першых Астравецкіх краязнаўчых чытанняў, прысвечаных памяці Іосіфа Гашкевіча» (кн. 8, 1997), «480 год беларускага кнігадрукавання: Матэрыялы Трэціх Скарынаўскіх чытанняў» (кн. 9, 1998), матэрыялы Трэціх і Чацвёртых (1996—97) Карэліцкіх чытанняў «Ян Чачот, Ігнат Дамейка, сябры і паплечнікі Адама Міцкевіча», матэрыялы міжнар. навук. канферэнцый «Адам Міцкевіч і нацыянальныя культуры» (кнігі 10—11, 1998), «Пушкін — беларуская культура — сучаснасць» (кн. 12, 1999). Даследаванні «Грамадскія ідэалы: нацыянальныя традыцыі, сучасны стан, погляд у будучыню» (Матэрыялы навук. канф., Мінск, 26—27 ліст. 1998 г.) склалі 13-ы том выдання (2002). Змешчаны шматлікія даследаванні, прысвечаныя бел.-польск. грамадска-культ. ўзаемадзеянню, матэрыялы краязнаўчых чытанняў у в. Ветрына Полацкага р-на, прысвечаныя Б.Эпімах-Шыпілу, міжнар. навук. канферэнцыі ў Нясвіжы, прысвечанай М.К.Радзівілу Сіротку пад агульнай назвай «На шляхах да ўзаемадзеяння» (кн. 15, 2000). Апублікаваны даклады і выступленні III Міжнар. кангрэса беларусістаў «Беларуская культура ў дыялогу цывілізацый» (кн. 17—22, 2001), у т.л. «Беларуская дыяспара як пасрэдніца ў дыялогу цывілізацый», «Хрысціянства і беларуская культура», «Скарыназнаўства, кнігазнаўства і літаратуразнаўства», «Гісторыя, культуралогія, мастацтвазнаўства», «Нацыянальныя пытанні», «Мовазнаўства»; цыклы артыкулаў «Вопыт гісторыі», «Гісторыя і культура», гістарыяграфічная спадчына бел. дзеячаў культуры, даследаванні па археалогіі, археаграфіі, этнагенезе бел. народа і інш. *Уладзімір Конан.*

БЕЛАРУ́СКАЕ ГІСТАРЫЧНАЕ ТАВАРЫСТВА (Białoruskie Towarzystwo Historyczne), навуковая арг-цыя бел. гісторыкаў у Польшчы. Створана ў 1993. У сваёй дзейнасці кіруецца статутам. З 1993 старшыня А.*Мірановіч*, з 1996 — А.*Латышонак*. Друк. орган — час. *«Бялорускє зэшыты гісторычнэ»* (гл. Дадатак). Аб'ядноўвае каля 20 членаў (Латышонак, А. і Я. Мірановічы, А.*Глагоўская*, Р.*Сасна*, Д.Фёнік, С.Іванюк, Я.Вапа, Ю.Каліна, К.*Гамулка*, В.*Харужы* і інш.). Арг-цыя ставіць за мэту развіццё навук. і культ.-асв. дзейнасці бел. грамадства ў Польшчы, вывучэнне і распаўсюджванне гіст. ведаў пра Беларусь і беларусаў у Польшчы, спрыяе захоўванню бел. нар. традыцый; прапагандуе міжнац. і рэлігійную талерантнасць, умацненне добрых узаемаадносін паміж беларусамі і палякамі. Статутныя мэты рэалізуе праз навук., публіцыстычную, выдавецкую, выхаваўчую дзейнасць. Арганізоўвае і праводзіць канферэнцыі, сімпозіумы, семінары па агульных праблемах беларусазнаўства, пытаннях гісторыі Беларусі і гісторыі беларусаў у Польшчы. Выдала шэраг навук. манаграфій, прысвечаных гэтым праблемам, у т.л. працы Сасны і Фёніка «Гісторыя царквы ў Бельску Падляскім» (1995), «Орля на Падляшшы: Гісторыя царквы, горада і ваколіц» (1997), «Прыход Рыбалы» (1999); В.*Харужага* «Беларускі незалежны выдавецкі рух у Польшчы, 1981 — 1990» (1994), Латышонка «Беларускія вайсковыя фарміраванні, 1917—1923» (1995), Глагоўскай «Беларусь 1914—1929: Культура пад прэсам палітыкі» (1996), А.Мірановіча «Тэадор Васілевіч. Архімандрыт слуцкі, епіскап беларускі» (1997), «Манастырскае жыццё на Падляшшы» і «Мітрапаліт Юзаф Нелюбовіч-Тукальскі» (1998); зб-кі «Беларускі студэнцкі рух у Польшчы 1981—1992. Выбраныя дакументы», «Беларусы і польска-беларускія адносіны на Беласточчыне, 1944—1956» (т. 1, ч. 1; абедзве 1996), А.Катковіч, В.Катковіч-Клентак «Успаміны» (1999) і інш. *Ларыса Языковіч.*

БЕЛАРУ́СКАЕ КАТАЛІ́ЦКАЕ ВЫДАВЕ́ЦТВА. Існавала ў Вільні ў 1930-я г. Засн. дзеячамі *Беларускай хрысціянскай дэмакратыі* з мэтай выдання рэліг. л-ры на бел. мове. У ім выдадзены «Гісторыя святая Старога Закону» (1930) і «Гісторыя святая або біблейская Новага Закону» (1933) В.Гадлеўскага, «Голас душы: Кніжка да набажэнства для беларусаў-католікаў» К.Становіча (2-е выд. 1934), «Успамін з Кальварыі: (Даведнік па Кальварыі)» (1935, усе на лацінцы) і інш. *Арсень Ліс*

БЕЛАРУ́СКАЕ НАВУКО́ВА-КРАЯЗНА́ЎЧАЕ ТАВАРЫСТВА ў Латвіі. Існавала ў 1932—33. Створана 30.6.1932 на аснове навук.-краязнаўчага гуртка ў Рызе. У т-ва ўваходзілі К.Езавітаў (старшыня), А.Родзька (нам. старшыні), С.Сіцько (скарбнік), Г.Нікіфароўская (сакратар). Даўгаўпілскае аддзяленне т-ва ўзначальваў С.Сахараў, Люцынскае — С.Казека. Т-ва ставіла за мэту аб'яднанне ўсіх беларускіх і прыхільных да бел. адраджэння навук. і культ. сіл, якія працавалі над пытаннямі гісторыі, геаграфіі, этнаграфіі, л-ры, мастацтва, музыкі, фальклору, эканомікі Латвіі і Беларусі, садзейнічалі культ. збліжэнню бел. і літ. народаў. Праводзіла з'езды, кангрэсы, курсы, фалькл. экспедыцыі, экскурсіі, навук. справаздачы, утрымлівала б-кі-чытальні, архіў. На заснаваны грашовы фонд выдавала брашуры, інструкцыі, падручнікі, кнігі. Каардынавала работу аддзяленняў, падтрымлівала сувязі з падобнымі т-вамі ў Латвіі і за яе межамі, у т.л. ў Сав. Беларусі. У 1933 сабрала 30 біяграфій для зб. «Біяграфіі дзеячаў беларускага Адраджэння». *Сяргей Панізн[ік]*

БЕЛАРУ́СКА-ЛІТО́ЎСКАЯ ВАЕ́ННАЯ АКРУ́ГА, ваенна-адм. аб'яднанне воінскіх злучэнняў, часцей і ваен. устаноў на тэр. Беларусі і Літвы ў 1945. Утворана ў студз. 1945 шляхам перайменавання *Беларускай ваеннай акругі*. 9.7.1945 падзелена на *Баранавіцкую ваенную акругу* і *Мінскую ваенную акругу*. Камандуючыя: У.Ф.*Якаўлеў* (кастр. 1943 — люты 1945), Т.І.Шавалдзін (люты—ліп. 1945). *Эмануіл Іофе*

БЕЛАРУ́СКАЯ ГАНДЛЁВАЯ ПАЛАТА Ў КІЕВЕ, нацыянальная грамадска-эканам. арг-цыя на Украіне. Існавала ў крас. 1918 — лют. 1919. Адразу пасля заснавання наладзіла кантакты з Нар. сакратарыятам БНР у Мінску і атрымала статус установы БНР. Нар. сакратарыят зацвердзіў статут і штат палаты: М.В.Доўнар-Запольскі (старшыня), Г.Базарэвіч, Т.Бурчак. Адыгрывала ролю пасрэдніка ў бел.-ўкр. гандлі, абараняла інтарэсы бел. гандляроў і вытворцаў на Украіне, прадастаўляла зацікаўленым асобам неабходную інфармацыю. Атрымлівала даручэнні на закупку тавараў на Украіне і продаж бел. тавараў, вывучала магчымасці развіцця гандлю з Аўстра-Венгрыяй, Румыніяй, Донам, Кубанню і інш. паўд. рэгіёнамі Расіі. Падрыхтавала праект ген. дагавора аб гандлі з Укр. Нар. Рэспублікай (заключаны не быў). Палата супрацоўнічала з консульствам БНР у Кіеве, бел. арг-цыямі на Украіне. *Аляксандр Ціхаміраў*

БЕЛАРУ́СКАЯ ГРАМАДА Ў ПРАЗЕ, бел. грамадская арг-цыя, каардынацыйны орган бел. паліт. і грамадскіх арг-цый у Чэхаславакіі ў 1920—25. Створана ў снеж. 1920 па ініцыятыве консула БНР М.*Вяршыніна* (нязменны старшыня). У кіраўніцтва арг-цыі ўваходзілі Я.Станкевіч (віцэ-старшыня), І.Дварчанін, І.Ермачэнка, М.Каберац, С.Бусел, К.Буська і інш. Грамада арганізоўвала лекцыі, рэфераты і інш. культ. мерапрыемствы; 30.12.1924 правяла юбілейную вечарыну, прысвечаную 40-м угодкам з дня смерці В.Дуніна-Марцінкевіча. Пры ёй дзейнічала студэнцкая секцыя (больш за 100 студэнтаў-беларусаў вышэйшых школ, старшыня Станкевіч). У 1923 з-за паліт. рознагалоссяў са студэнцкай секцыі вылучылася група прагрэсіўнага студэнцтва на чале з Каберацам. *Уладзімір Ляхоўскі*

«БЕЛАРУ́СКАЯ МІНУ́ЎШЧЫНА», гісторыка-публіцыстычны ілюстраваны часопіс. Выдаваўся ў 1993—98 у Мінску на бел. мове 4—6 разоў на год. Засн. К-там па архівах і справаводстве, Бел. ін-там дакументазнаўства і архіўнай справы і інш. установамі. Меў рубрыкі: «Роздум», «Дзяржава», «Звіцязтва», «Ар-